

Strona znajduje się w archiwum.

42. rocznica strajków lipcowych

1 lipca 1980 r. władze PRL podniosły ceny niektórych artykułów mięsnych i wędlin. Wkrótce przez Polskę przetoczyła się fala strajków pracowniczych, których pierwszą odsłoną był Lubelski Lipiec.

01.07.2022

U progu lat osiemdziesiątych XX w. pogłębiał się kryzys gospodarczy PRL. By ratować sytuację, ekipa Edwarda Gierka wprowadziła podwyżkę „niektórych gatunków wędlin i mięsa” – o tyle dotkliwą, że 1 lipca 1980 r. wzrosły ceny tych produktów w bufetach i stołówkach zakładowych. „Ponieważ nie ogłoszono oficjalnego komunikatu o podwyżce, więc społeczeństwo nie zna jej rozmiarów i zasięgu” – alarmował opozycyjny KSS „KOR”.

W różnych częściach kraju szybko wybuchły spontaniczne strajki. Protestowały m.in. zakłady w Ursusie, Poznaniu i Mielcu. Domagano się niewiele: na ogół odwołania podwyżki lub podniesienia płac, poprawy zaopatrzenia itp. Chcąc jak najszybciej zgasić strajki, władze spełniały postulaty protestujących, co jednak skłaniało do buntu załogi kolejnych przedsiębiorstw. „Nie staniesz, nie dostaniesz” – mówiono.

Strajki na Lubelszczyźnie, zapoczątkowane 8 lipca w Świdniku, a w następnych dniach podjęte także m.in. w Lublinie, były już masowe i lepiej zorganizowane. Powoływano komitety strajkowe, spisywano postulaty, prócz żądań ekonomicznych, pojawiały się polityczne. Podjęto nawet próbę utworzenia ponadzakładowego komitetu strajkowego.

Według niepełnych, zaniżonych danych MSW PRL, strajki lipcowe objęły łącznie ok. 80 tys. osób w 177 zakładach pracy, w różnych częściach kraju. Władze długo starały się bagatelizować ten bunt społeczny. Lokalna prasa informowała co najwyżej o „przerwach w pracy”. Niezależne wiadomości na ten temat podawało jednak Radio Wolna Europa, nadające w języku polskim z RFN.

11 lipca w Świdniku doszło do podpisania porozumienia kończącego strajk – pierwszej wówczas pisemnej umowy między strajkującą załogą a władzą. Stopniowo także w innych miastach protestujący decydowali się na powrót do pracy.

Fala strajkowa opadła, ale nie wygasła. 14 sierpnia rozpoczął się strajk w Stoczni Gdańskiej, a jeszcze w tym samym miesiącu, Polacy wywalczyli prawo do zakładania wolnych związków zawodowych. Był to ewenement w państwach zdominowanych przez Związek Sowiecki.

Strajki lipcowe 1980 r. od dawna są przedmiotem badań historyków z Instytutu Pamięci Narodowej.

Obszerny rozdział o ówczesnych protestach na Lubelszczyźnie znajduje Państwo w monografii dr.

Marcina Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność” Region Środkowo-Wschodni w latach 1980-1981 (Lublin 2014):

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/13286,NSZZ-Solidarnosc-Region-Srodkowo-Wschodni-w-latach-19801981.html>

Polecamy Państwu także dodatek prasowy IPN *Przed Sierpniem był Lipiec*, dostępny bezpłatnie w formacie PDF:

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/102375,Dodatek-prasowy-IPN-Przed-Sierpniem-był-Lipiec.html>

Wiele materiałów o strajkach lipcowych można znaleźć w portalu IPN przystanekhistoria.pl oraz na innych stronach Instytutu Pamięci Narodowej:

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/23449,Lubelski-Lipiec-1980.html>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/85604,Swidnik-droga-do-wolnosci.html>

<http://www.polska1918-89.pl/pdf/zaczelo-sie-w-lipcu,2981.pdf>

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/materialy-edukacyjne/infografiki-historyczn/polskie-miesiace/120043,Lubelski-Lipiec-1980.html>

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13636,Zaczelo-sie-w-Lipcu-Solidarnosc-w-Regionie-Srodkowo-Wschodnim-1980-1989.html>

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Rocznica

Krzyż Wdzięczności - pomnik Lubelskiego Lipca w Lublinie (fot. domena publiczna)